

LBRIS

We know
books

DAN VOICULESCU

UNIUNEA
SOCIAL
LIBERALĂ

*Ideea care l-a îngenuncheat
pe Băsescu Traian*

Cuvânt-înainte

de

acad. DINU C. GIURESCU

editura rao

lucruri în care dorim să vă solicităm sprijinul. Nu e în favoarea partidului, sunt două proiecte de-ale noastre pentru care ne luptăm. Îmi aduc aminte cu plăcere că ne-ați și sprijinit o dată la unul din ele, în Senat. Unul dintre proiecte este acum la Cameră. De fapt, sunt trei. E vorba de neimpozitarea profitului care se reinvestește, care ar fi un motor de dezvoltare economică extraordinar de mare. Și am trecut prin Senat, suntem în Cameră, dar nu avem voturile suficiente. Am făcut un amendament. Reinvestirea înseamnă în producție, în re tehnologizare, nu mașini, case și alte lucruri. Al doilea ar fi, într-un fel, compensație cu primul, un fond de 1% de solidaritate socială, luat de la firmele care fac profit, ca 1% din profitul lor să meargă în fondul de solidaritate socială pentru următorii trei ani, pentru că noi îi considerăm ca fiind cei mai grei.

T.B.: Aveți tot sprijinul meu, pentru tot!

D.V.: Bun, colegii mei, poate, mai au ceva de zis. Domnul Andon?

Sergiu Andon: După cum s-a desfășurat dialogul, sincer, sunt chiar surprins că am stat până la sfârșit.

T.B.: A fost chiar interesant!

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i> (Dinu C. Giurescu)	5
PARTEA I: DE LA IDEE LA FENOMEN	
Capitolul 1. 7 decembrie 2009, o idee cu sens	11
Capitolul 2. Decembrie–ianuarie 2010, drumul spre identitate	21
Capitolul 3. Februarie 2010: Congresul PSD, „Unionistul“ Geoană vs „Separatistul“ Ponta	32
Capitolul 4. Martie–iulie 2010: Inconsistența opoziției parlamentare; Măsurile antisociale; Reacția civică.	41
Capitolul 5. Septembrie–decembrie 2010: Rivalități în interiorul opoziției; Anticorpții sociali	53
Capitolul 6. 20 decembrie 2010; Dacă PSD nu e pregătit, cred în soluția PNL–PC	61
Capitolul 7. Decembrie 2010–ianuarie 2011: Alianța de Centru–Dreapta – <i>Era pe când nu s-a zărit</i>	70
Capitolul 8. 5 ianuarie 2011–5 februarie 2011: Uniunea Social Liberală în linie dreaptă	79
Capitolul 9. Martie–decembrie 2011: Lupta pentru majoritate	88
Capitolul 10. Ianuarie 2012: România protestează, Traian Băsescu încasează	98
Capitolul 11. Februarie–mai 2012: De la Ungureanu cel Scurt la Ponta cel Tânăr	106
Capitolul 12. Iunie 2012: Alegerile locale	114

Capitolul 13. Iulie–septembrie 2012: Suspendarea președintelui; Demiterea lui Masăverde; Întoarcerea guvernatorului	121
Capitolul 14. Decembrie 2012: Alegeri parlamentare; USL la apogeu... 132	

PARTEA A II-A: ECOURI PERSONALE

USL – o perspectivă subiectivă	143
Mitul mogulului și spirala violenței în presă	153
„La Grivco...”	163
Ce urmează pentru USL... cărțile de istorie	169
Ce urmează pentru mine.....	178
ANEXĂ. Stenograma discuției dintre Traian Băsescu și delegația Partidului Conservator	182

CAPITOLUL 1

7 decembrie 2009: O idee cu sens

Ideea unei mari Alianțe Social Liberale a apărut, în cazul meu, luni, 7 decembrie 2009... o zi complicată, lungă, dificil de administrat. O zi în care mai mult de jumătate dintre românii care votaseră, în România, la alegerile prezidențiale, resimțeau acut nedreptatea rezultatului anunțat de Biroul Electoral Central. Ei aleseseră schimbarea. Și totuși, nimic nu se schimba.

În acea dimineață, care urma unei nopți tensionate, descoperam în jurul meu o lipsă generală de entuziasm și motivație, un blocaj absolut. După euforia din seara anterioară, rezultatele oficiale parțiale intrau în contradicție nu doar cu estimările sociologilor, ci chiar cu logica și cu sensul istoriei. Părea o farsă, un banc. De altfel, reflexul multora a fost să se refugieze în umor. Au apărut imediat glumele... Ce înseamnă PSD? Președinte în seara de duminică; dar PDL? Președinte în dimineața de luni... Nu erau strălucite, dar ofereau o supapă pentru frustrarea generală. Ne întorseserăm cu 20 de ani în urmă, făceam haz de necaz...

Dezastrul se profilase încă din timpul nopții.

În trei ore, cam de la 9 seara până la miezul nopții, o victorie sigură se transformase într-o situație incertă, care, cu fiecare minut, începea să miroasă a înfrângere... Rezultatele din exit poll-uri deveneau confuze, sociologii păreau depășiți de evenimente și își camuflau limitele în spatele unei egalități imposibile. Geoană-Băsescu, 50-50... evident, o ficțiune... cineva trebuia să fi avut măcar câteva voturi mai mult... și, părea tot mai evident, tendința era nefavorabilă

pentru candidatul PSD, care trecea, fără îndoială, prin cea mai traumatizantă experiență politică din ultimii 20 de ani...

Cu cinci zile înainte, pe 1 decembrie, Geoană avea un avantaj de 8 procente în raport cu președintele în funcție, conform unui sondaj Insomar (Geoană 54, Băsescu 46), confirmat de rezultatele celorlalte institute. Astfel, dincolo de emoțiile firești și agitația specifică ultimelor zile de campanie, Mircea era, teoretic, cu victoria în buzunar, fiind susținut de toată opoziția și receptat favorabil de cele mai importante instituții de presă. În principiu, putea urmări defilarea de ziua națională, pregătindu-se pentru propriul triumf...

Personal aveam o neliniște, motiv pentru care i-am propus lui Mircea să nu meargă la confruntarea finală. Simțeam că i se pregătește ceva.

Altfel, pentru toți cei din jurul său, victoria candidatului PSD rămânea doar o chestiune de timp... Atât de siguri erau pe ei încât, în ultima săptămână dinaintea scrutinului, apăruse chiar un soi de concurență internă: unii începuseră să se preocupe tot mai mult să-și securizeze, din vreme, beneficii instituționale, pe care le considerau binemeritate; alții, mai puțini, dar mai ambițioși, se străduiau să-și confirme, pentru contemporani și istorie, statutul de autori morali ai victoriei...

Aparent, și eu puteam fi încadrat în această a doua categorie... din motive obiective.

Fusesem transformat de Traian Băsescu și echipa sa de campanie în principala țintă a atacurilor mediatiche. Timp de trei luni și ceva, în perioada septembrie-decembrie 2009, în orice ieșire publică, președintele părea bântuit de mine... îmi rostea numele de 10 ori pe minut... Voiculescu, deși nu candida nicăieri, era, fără îndoială, „vedeta“ alegerilor... Pe lângă delirul retoric al lui Traian Băsescu și al întregii sale echipe, apăream, atât pe uriașe panouri outdoor, cât și pe fluturași anonimi, drept „omul negru“, păpușarul malefic care se pregătea să pună mâna pe resursele României... și, în special, pe cele de sare... O opțiune care mă amuză și astăzi, pentru că ea conține o flagrantă incoerență internă: dacă eram atât de diabolic, de ce alegeam sarea și nu aurul, cărbunele sau gazul?

Mă rog, consilierii președintelui nu-și băteau capul cu asemenea detalii. Strategia lor era destul de clară: încercau să mențină polemica în zona Băsescu-Voiculescu pentru a demobiliza electoratul PSD și PNL. Totodată, prin această abordare, deturnau atenția de la neimplinirile primului mandat prezidențial. Iar dacă eu aș fi intrat în acest joc, dacă aș fi răspuns la fiecare dintre provocările ce îmi erau adresate, i-aș fi ajutat, indiferent ce aș fi spus sau aș fi făcut. Așa că, deși timp de trei luni am fost în mod constant atacat, am înțeles capcana și am stat deoparte. Iar Traian Băsescu a continuat să bată apa în piua...

Dar, pentru mine, au fost anumite costuri. După ce ești înjurat luni la rând, pe mai multe voci și în cele mai abjecte moduri – și nu răspunzi cu aceeași intensitate – accepți să se sedimenteze stereotipurile negative cu efecte pe termen lung... Să ne înțelegem, nu sunt sfânt. Am făcut greșeli și, foarte probabil, voi continua să fac, dar decalajul dintre realitate și percepție ajunsese la un nivel inacceptabil. Totuși, am tăcut. Am încasat. Am mers mai departe, mulțumindu-mă doar cu scurte intervenții pe propriul blog... Nu, n-am fost o victimă, nu mă plâng. Pur și simplu am ales rațional, optând să accept costurile personale pentru a contribui la o victorie pe care mi-o doream din evidente motive politice. Eram în tabăra opoziției.

Eliminând însă aspectele subiective, trebuia să recunosc că, într-o anumită măsură, fixația domnului Băsescu era corectă din punct de vedere strategic. Analizând obiectiv, Mircea îl surclasa la toate aspectele relevante pentru un profil prezidențial... n-are sens să le înșir. Era suficient să îi alături și, dacă întrebai pe 100 de neavizați, 90 ți-ar fi spus că domnul elegant este președintele, iar celălalt poate fi, eventual, garda de corp... sau șoferul. Nu e răutate, ci realitate vizibilă. Totodată, candidatul PSD nu avea pete în biografie, în niciun caz de talia celor acumulate de Traian Băsescu. În consecință, președintele trebuia să-și aleagă un alt adversar. De ce eu? Răspunsul cert nu-l știu. Pot însă analiza câteva variante.

Eram – și am rămas – un personaj controversat. Scandalul din anii '90, cu ipotezele lansate de Petre Mihai Băcanu referitoare la o presupusă legătură dintre mine și banii lui Ceaușescu, deși s-a finalizat

cu înfirmarea în justiție a tuturor acuzațiilor, a lăsat urme în percepția publică. Peste ele s-a suprapus episodul CNSAS (după două decizii de necolaborare cu Securitatea, în momentul în care intrasem deja în coliziune cu interesele domnului Băsescu, CNSAS s-a gândit mai bine și, cu 3 voturi „pentru“ – dintre care unul anulat ulterior – 3 voturi „contra“ și 3 abțineri a decis că a existat o colaborare)... Elementele sunt cunoscute. Dar cel mai grav „păcat“ al meu rămânea probabil calitatea de fondator al unui important trust românesc de presă, care îl critica vehement pe domnul președinte.

Astfel că, atacându-mă, Traian Băsescu viza mai multe avantaje: decredibiliza televiziunea care nu îi servea interesele; își asigura preluarea afirmațiilor sale de către concurența de pe piața media; consolida senzația că se lupta cu un sistem ocult... Pe lângă aceste date, sigur a contat și o adversitate personală, alimentată în timp.

În 2004, pentru a forma guvernul, domnul Băsescu se „căciulise“ la Grivco. A recunoscut-o public. Îmi amintesc zilele în care Traian Băsescu cu Theodor Stolojan veneau în biroul meu de la Grivco jucând rolurile „om bun – om rău“. Stolojan îmi făcea semne de răbdare și calm, în timp ce Băsescu era nervos și agitat. Când Traian Băsescu a văzut că nu sunt de acord cu propunerile lui, a avut o ieșire isterică, a dat cu pumnul în masă și a plecat din biroul meu trântind ușa.

Apoi, la câteva zile după ce câștigase prezidențialele și i se părea că nimeni nu îi mai poate rezista, l-am refuzat categoric când a încercat să-și impună oamenii la șefia celor două Camere ale Parlamentului, deși m-a rugat fierbinte în biroul meu de la Senat. În același birou, de la Senat, Traian Băsescu a venit la mine cu o persoană despre care susținea că va fi Directorul SRI, dar care evident a rămas în secretariat. Și cu acest prilej, în fața refuzului meu, Traian Băsescu s-a isterizat.

Din momentul în care l-a văzut pe Adrian Năstase la președinția Camerei Deputaților, resentimentele față de mine s-au consolidat și s-au transformat în ură. Iar domnul Băsescu are un dar innăscut: urăște intens. Cu metodă și pe termen lung. Afectat probabil de anumite neîmpliniri ale copilăriei și adolescenței, este foarte sensibil la orice afront. Iar rolul pe care mi l-am asumat în

timpul suspendării din 2007, de președinte al Comisiei parlamentare care a întocmit raportul în urma căruia domnul Băsescu și-a pierdut funcția pentru o scurtă perioadă, a pus mult gaz pe foc... Pe scurt, Traian Băsescu avea toate motivele obiective și subiective pentru a țese un mit negativ la adresa mea... Eu trebuia să fiu zmeul, el încerca să-l joace pe Făt-Frumos.

Evident că puteam răspunde cu aceeași monedă și am fost tentat de multe ori să o fac. Am un temperament și-o poveste de viață care mă predisun la acțiune... dar, de data asta, mi-era absolut clar că scandalul, oricare i-ar fi fost tema sau desfășurarea, putea fi o oportunitate de creștere pentru cel aflat pe locul doi. Ca la box, în ultima rundă... un jucător inteligent, care le-a câștigat pe primele 11, nu mai intră în cliniciuri inutile. În schimb, celălalt se arunca în pumni, doar-doar va prinde o lovitură norocoasă. Așa că, spre disperarea lui Traian Băsescu și a echipei sale, nu am răspuns la provocări. Mai mult decât atât, i-am sfătuit pe toți ceilalți vizați de o serie de capcane și diversiuni să procedeze în același mod.

Însă, din păcate, în anumite cazuri, orgoliul a inhibat rațiunea. În consecință, lipsa de luciditate și de experiență a făcut să se intre prematur în logica împărțirii meritelor. Eu, care vorbisem mult în cei cinci ani de mandat Băsescu, am înțeles că e cazul să tac, deși eram înjurat în fiecare zi... Alții, care tăcuseră spornic în acei cinci ani, s-au trezit vorbind.

Așa că ultimele zile de dinaintea alegerilor din 6 decembrie 2009 au fost marcate de două evenimente importante: un film în care domnul președinte lovea un copil și confruntarea directă dintre cei doi candidați. Ambele erau legate de persoane calificate de propaganda oficială drept moguli...

Unul dintre ei, domnul Dinu Patriciu, a fost primul care a invocat, într-un studio de televiziune, existența filmului în care Traian Băsescu lovea un copil în timpul campaniei electorale din 2004, difuzat în următoarele zile de întreaga presă. Nu dau lecții nimănui, nu sunt străin de vanitate, dar și astăzi mi-e greu să înțeleg de ce s-a bucurat un om serios la un minut de glorie... Urmarea

a fost previzibilă. Traian Băsescu a avut un pretext solid și aparent legitim pentru a se victimiza în următoarele zece zile... Când am văzut secvența lacrimogenă cu președintele smiorcăindu-se la o conferință de presă din cauza filmului, rostind, înecat în lacrimi, „să-ți fie rușine, Dinu Patriciu“, m-am gândit instantaneu la episodul similar din 2004, când același personaj plângea pe umărul bolnav al lui „dragă Stolo“... În acel moment am înțeles că, în ciuda rezultatelor din sondaje, lupta nu era deloc tranșată. Însă premisele erau încă bune... Dar nu pentru multă vreme.

Pentru joi, 3 decembrie 2009, era programată finala televizată. Băsescu vs Geoană. În opinia mea, pe care am comunicat-o în mai multe rânduri partenerilor politici, această întâlnire nici nu trebuia să aibă loc. Motive pentru a fi evitată se găseau. Pe fond, era evident că, în confruntarea directă, președintele avea prima șansă... De ce să mergi la o luptă pe care știi, din start, că o pierzi? Contraargumentul din acel moment a fost că, oricum, diferența de procente era mult prea mare pentru a mai fi afectată relevant de rezultatul dezbaterii. Am sperat să fie așa. Și, poate, ar fi fost, dacă nu apărea, din nou, goana după glorie... Un alt domn a simțit nevoia să-și marcheze teritoriul. Să aibă dovezi că el și nu altcineva l-a făcut președinte pe Mircea Geoană. Iar candidatul PSD s-a dus, la ceas de seară, în noaptea dintre 2 și 3 decembrie 2009, acasă la Sorin Ovidiu Vintu. „La Spa, la relaxare“ cum avea să consemneze posteritatea. Probabil tot din grija de a asigura probe pentru istorie, prezența sa acolo a fost immortalizată și în câteva fotografii ale unui reporter de la un ziar de cancan, a cărui prezență la locul faptei s-a speculat că s-ar fi datorat unei informații primite chiar de la cel ce trebuia să devină „autorul moral al victoriei“. De altfel, am înțeles că a doua zi la prânz, cu multe ore înainte de confruntarea finală, în echipa domnului Geoană se știa deja de existența acestor fotografii. Dacă cineva din staff ar fi avut atunci inspirația să le dezamorseze printr-o comunicare publică, ce ar fi precedat întâlnirea dintre cei doi contracandidați, Traian Băsescu rămânea fără glonțul de aur, iar domnul Geoană ar fi fost președintele României... Dar istoria s-a scris altfel.

Evenimentele din acea săptămână oarbă sunt, în general, cunoscute. Mircea Geoană a pierdut alegerile în ultimele cinci zile, ca urmare a greșelilor celor aflați în propria tabără. Se întâmplă. Probabil că toți care am fost atunci de aceeași parte a baricadei, inclusiv eu, am fi putut face mai mult pentru a preveni eșecul...

Însă în dimineața zilei de 7 decembrie 2009 regretele erau tardive, la fel și repartizarea erorilor. Cea mai mare provocare era să-ți găsești o motivație pentru a continua. Și nu era deloc simplu. După câteva luni de luptă plus ultimele 10-15 zile în care victoria păruse sigură, toți cei care îl susțineau pe domnul Geoană fuseseră măcar parțial atinși de euforia generală. Să fim cinstiți, în seara de 6 decembrie nu doar Mircea își strigase victoria... În condițiile astea, înfrângerea de a doua zi era de plumb. Atârna greu.

Sigur, câteva ore am continuat lupta. Suspiciunile de fraudă erau majore, afluența alegătorilor din diaspora, inexplicabilă, iar frecvența voturilor de la ambasada României din Paris, de-a dreptul miraculoasă. Sub înalțul patronaj al domnului ambasador Baconski, fiecare cetățean român care s-a prezentat la urne în capitala Franței a completat o cerere pe proprie răspundere, și-a oferit datele de identitate, a luat buletinul de vot, a mers în cabină, s-a orientat unde trebuie să pună ștampila, a votat, a împăturit buletinul, l-a introdus în urnă, a predat ștampila și și-a recuperat actele, totul în 30 secunde. Citiți cu intonație ultima frază și veți vedea că nu puteți dumnea-voastră citi cât de repede au putut vota toți cei care și-au exercitat acest drept la ambasada noastră de la Paris... În asemenea condiții, o scurtă perioadă ne-am ocupat timpul sesizând tuturor instituțiilor competente o serie de nereguli evidente. Însă, în realitate, niciunul dintre noi nu era atât de naiv încât să nu înțeleagă că partida era definitiv pierdută. Dar ne făceam de lucru pentru a ne distra atenția de la semnificația reală a datei de 7 decembrie 2009: prima zi din următorii cinci ani ai noului mandat Traian Băsescu. Concret, eram fie într-o povestire absurdă, fie într-un film prost. După gust...

O parte din acea zi mi-am petrecut-o la Senat. Aproape peste tot, întâlneam aceeași nedumerire față de rezultatele alegerilor. Discuțiile

plecau de la suspiciunile de fraudă și ajungeau la resentimentele exprimate, mai discret sau mai vocal, la adresa lui Mircea Geoană. Pentru a se descărca, oamenii aveau nevoie de un țap ispășitor, iar Mircea părea, fără îndoială, cea mai firească alegere.

PSD-ul sub mandatul domnului Geoană se transformase semnificativ în comparație cu mandatul lui Adrian Năstase. Balanța de putere se înclinase dinspre centru spre organizațiile locale, de unde începeau deja să se audă voci care cereau o schimbare la vârf. Lideri care crezuseră că, în câteva zile, vor forma un nou guvern, se vedeau, peste noapte, condamnați la opoziție pentru cel puțin încă trei ani. Greu de acceptat, în liniște, un asemenea verdict. Așa că, din ce ajungea până la mine, se puteau delimita două tendințe la social-democrați: una care își dorea o înlocuire de lider cât mai rapidă și alta care căuta soluții pentru o reintrare la guvernare printr-un nou compromis cu Traian Băsescu. Pe lângă acestea, mai apăruseră și câteva voci naive care vorbeau despre posibilitatea unui guvern de uniune națională...

Nici în PNL nu era liniște, dar, în acest caz, era o mare diferență: președintele partidului ieșise întărit din alegeri. „Antonescu l-ar fi învins pe Băsescu“, acesta era refrenul șoptit al zilei. Se simțea chiar din acea zi că, deși ponderea parlamentară și locală a PSD-ului era net superioară, PNL-ul începea să devină cumva vedeta opoziției.

Totodată, la nivel micro, mulți parlamentari ai opoziției începeau să exploreze posibilitatea de a câștiga individual alegerile. Cu un simplu anunț de la tribună puteau trece în tabăra câștigătoare. Și tentația era mare... Persoane care, în urmă cu 12 ore, înfierau regimul Băsescu, schimbaseră complet tonul.

Toate acestea și multe altele au început să se miște încă din prima zi de după alegeri. Intraserăm într-o altă epocă. Pe bună dreptate, era momentul ca fiecare să-și adapteze strategia și obiectivele la noua realitate. Nici eu nu puteam face excepție. Dar, pentru mine, lucrurile erau destul de clare. În primul rând, puteam în sfârșit să ies din rezerva autoimpusă. Era chiar necesar să o fac. Aveam convingerea că, după cele câteva zile de provizorat, Traian Băsescu va

începe o campanie susținută pentru destabilizarea opoziției. Nici nu avea încotro, trebuia să numească un premier pentru că, după demiterea Guvernului Boc prin moțiuni de cenzură și refuzul de a-l nominaliza pe Klaus Johannis, președintele ne lăsase fără guvern... Iar un guvern avea nevoie de o majoritate pe care domnul Băsescu, care excludea explicit o formulă de coabitare, era obligat să o facă forțând deplasări în cadrul grupurilor parlamentare. În consecință, nu trebuia să fii un clarvăzător ca să știi sigur că, în perioada imediat următoare, aveau să fie încurajate transferuri individuale către PDL.

Oportunismul e o boală fără leac. Dacă ești lucid, nu poți spera să-l vindeci. Poți însă încerca să îi limitezi efectele. Așa că, începând din a doua parte a zilei de 7 decembrie 2009, mi-a devenit destul de clar că, pentru perioada ce urma, marea provocare era să rezistăm „racolării“ de parlamentari.

Sigur, PC-ul era ferit de acest pericol. Avea doar patru parlamentari, printre care mă număram și eu. Așa că, măcar în cazul propriului partid, nu trebuia să-mi fac griji. Deși, sincer, aș fi preferat să am motive... Dar asta era deja altă problemă. În schimb, PSD și PNL aveau de unde pierde. Pentru a rămâne intacte, cele două grupuri ar fi trebuit să-și mențină solidaritatea și, implicit, potențialul de a prelua guvernarea într-un interval de timp suficient de scurt pentru a tempera tentația unor dezertări către tabăra câștigătoare. Altfel, dacă nu probau capacitatea concretă de a ajunge la putere împreună, era destul de clar că mulți parlamentari vor încerca soluții pe cont propriu...

Totuși, deși mi-aș fi dorit să evaluăm cât mai rapid posibilitățile concrete de a realiza un proiect comun în cadrul opoziției chiar de luni 7 decembrie 2009, altele erau prioritățile acelei zile. În mod natural, liderii social-democrați și liberali evoluau încă în logica electorală și se orientau către demascarea fraudelor și contestarea la Curtea Constituțională a rezultatului alegerilor. Era destul de clar că, pentru o vreme, lupta continua. Din inerție. Deși nu existau șanse să se mai schimbe ceva pe fond, era totuși util ca cele cinci milioane de români care votaseră pentru Mircea Geoană să beneficieze măcar de o scurtă perioadă de tranziție, care să le ofere răgazul necesar pentru a înțelege și a accepta noua realitate.